

Kmetijski svet

Glasiló „Samostojne kmetijske stranke za S.“

Naročnina:

celoletno	Din 25.—
pololetno	Din 12.50
četrtletno	Din 7.—
Posamezna številka	Din 1.—

Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

mali oglasi do 9 petit vrst 50
večji inserati od 10 petit vrst napr.
notice, izjave, poslano, reklame petit

2.—
3.—

Uredništvo in upravišstvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Pozdravljeni!

Prvič se sestanete slovanski bojovníki kmečke misli! Važno je to za kmeta vseh slovanskih narodov, a važno je tudi za Slovanstvo in za človeštvo sploh. Borite se za poboljšanje položaja kmečkega ljudstva, a obenem se borite tudi za čim ožje zveze slovanskih narodov.

Prvo je nadaljevanje mnogostoletnih kmečkih bojov za Staro Pravdo. Še pred stoletji je bil kmet, hranitelj naroda, v lastni hiši in na lastni zemlji navaden suženj grajščakov, razne posvetne in duhovske gospode. V silnih bojih, političnih in krvavih, se je kmet boril za svojo svobodo. Mnogo je že dosegel, a še vedno je v preveliki gmotni in duševni odvisnosti od ljudi, ki žele brezdelno živeti ob njegovih žuljih. Borba se mora zato nadaljevati do popolne gmotne in duševne svobode kmečkega ljudstva, nadaljevati se mora tako dolgo, da kmet doseže v vsakem pogledu enakopravnost z ostalimi stanovi.

Drugo je strmljenje, da se dosežejo med slovanskimi narodi čim tesnejše zveze. Prevažna, za naše narode in za vse človeštvo prekornostna naloga. Slovanov in v njihovi zvezi živčih drugih narodov je gotovo 200 milijonov duš. Sporazumevanje med njimi je najzaneslivejši temelj za mirotvorno politiko. Potrebno je to sporazumevanje, da se omogoči mirno soživljenje slovanskih narodov in slovanskih držav. S tem se obenem ustvari tudi najsigurnejši temelj za mirno soživljenje z vsemi neslovanskimi sosednimi narodi. Nikdar nismo bili pohlepni tuje zemlje, tuje lastnine, tujega življenja in tujega trpljenja, nego smo zahtevali le za sebe, kar je po prirodnih zakonih našega. — A isto želimo vsakemu sosedu. Na takih temeljih se snuje agrarno Slovanstvo in tudi največji neprijatelj bo moral priznati, da so ti temelji dobri, zdravi, kulturni!

Stari bojovníki vodijo tokrat kmečko mladino slovanskih narodov na skupno delo. Bodočnost je mladine, toda le ako mladina veruje v moč idealnega in vztrajnega dela. Verujemo, da bo I. kongres slovanske kmečke omladine pred vsem prinesel spoznanje o potrebi idealnega in vztrajnega dela za uresničenje kmečke misli. V tej veri, v tem upanju Vas iskreno pozdravljamo!

Vse na kongres kmečke mladine v Ljubljano in na kmečki praznik na Bled!

Kongres prične v petek, 5. septembra ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Glavno zborovanje je v nedeljo ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Po zborovanju sprevoz od Narodnega doma po Knafjevi ulici, čez Kongresni trg in po Wolfovi ulici do Prešernovega spomenika. Kmečki praznik in razstava živine in mlekar-skih pridelkov je v ponedeljek 8. t. m. na Bledu. Za vse te prireditve vlada po celi Sloveniji in izven nje

največje zanimanje, kar opravičuje nado na zelo številno udeležbo.

VOZOVÍ IN KONJENIKI za nedeljski sprevoz se zbirajo na Bleiweisovi cesti pred Narodnim domom od šišenske mitnice naprej. Do 11. ure morajo biti vsi zbrani.

Z BLEDA poročajo, da obeta letošnji kmetijski praznik po dosedanjih pripravah veliko iznenadenje. Blejska okolica se je sporazumela, da priredi letos v Zaki, kjer se proslavlja kmečki praznik, na prostem veliko

stara gorenjsko oheet. Te oheeti se udeležijo do 200 parov v starih narodnih nošah. Rezala se bo tudi pogača po starem kranjskem običaju. Oheetarji bodo seveda imeli tudi svoje plesišče.

V NEDELJO ob 10. uri dopoldne govori v Narodnem domu češki kmetijski minister dr. Hodža. Vsi idite na to zborovanje!

RADI PRENOČIŠČ V LJUBLJANI se je obrniti na tov. Ivo Marinko, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

PRVI GOSTJE NA KONGRES vse-slovanske kmetijske mladine so došli v Ljubljano. So to bolgarski delegati Dimitrij Hiev, Nikola Velez, Spasoje Naidenov, Nikola Zahariev, Ivan Popov in G. I. Vlkov. Značilno je, da so bili vsi navedeni omladinci od buržujske vlade Cankova vrženi v ječo, v kateri so se nahajali od treh mesecev pa do enega leta. Še posebej nam bodite iskreno pozdravljeni, Vi mučeniki za kmečko misel!

IZKAZNICE ZA POLOVICNO VOZNO se dobe tudi naknadno v Ljubljani in na Bledu, ako bi jih v katerem kraju zmanjkalo.

SIRARSKE RAZSTAVE na Bledu 8. septembra se udeležijo sledeče zadruge: Nemški Rovt, Savica, Bitnje, Hraše, Ribno, Srednja vas v Bohinju, Stara Fužina in Ravne. — Konsumentje, trgovci, a še posebno tudi kmetovalci naj si razstavo ogledajo!

Prvi vseslovanski kongres kmetijske omladine v Ljubljani.

Tiho, skoro neopazeno za širšo javnost so se vršile in se še vrše priprave za prvi redni vseslovanski kongres kmetijske omladine.

Po sklepu pripravljalnega odbora v Pragi se bo vršil, kakor že znano, ta kongres v dnevih od 5. do 8. septembra v Ljubljani in na Bledu.

Kakšnega velikanskega pomena bo omenjeni kongres za celo kmetško gibanje, bi bilo skoro odveč pisati. V teh dnevih se bo šele pokazalo, kako vsi slovanski kmetijski narodi tekmujejo v stremljenju za zboljšanjem njih položaja. Se le v teh dnevih bo vseslovanska kmetijska omladina prvič skupno in javno manifestirala za kmetške pravice, in to bo prvi slučaj, ko se bo kmetijska omladina vseh slovanskih narodov združila v eno samo organizacijo, v eno samo zvezo, katere glavna naloga bo podpirati organizacijo v posameznih državah.

Ni treba posebno poudarjati, da je velikega pomena tudi dejstvo, da si

je pripravljalni odbor v Pragi izbral ravno našo belo Ljubljano za oni kraj, kjer naj se prvič sestane naša omladina iz vseh bratskih nam slovanskih držav.

Ne malo vlogo pri določitvi kraja kongresa je igrala celemu svetu znana okoliščina, da je Jugoslavija najbolj agrarna (kmetška) država, a da na žalost še do danes nima kmetijsko ljudstvo v Jugoslaviji tistih pravic, katere mu pripadajo po vseh naravnih in božjih zakonih. Omenjeni kongres pa bo dokazal, da je temu krivo ljudstvo samo, ker se ne zaveda svojih dolžnosti in ker mu še vedno manjka prava in ponosna stanovska zavest. Ta kongres nam bo najlepši zgled, da tihi naša rešitev le v strnjenih, močnih in složnih stanovskih organizacijah in dokler se vse kmetijsko ljudstvo ne združi, ne sme pričakovati boljših časov, nasprotno mora biti prepričano, da bodo kakor vlada tako drugi merodajni faktorji še vedno gluhi za naše upravičene težnje. Ta kongres naj nam bo resen opomin, da je že skrajni čas, da se vsi združimo in postavimo vlado, ki mora vladata po volji večine naroda, po volji kmetškega prebivalstva. Na žalost pa ravno v Jugoslaviji — v tej tipični

kmetški državi — ne pride in ne pride do izraza volja kmetškega ljudstva, marveč volja maloštevilnega, korumpiranega in moralno že skoro izprijenega meščana ali bolje rečeno, volja nekaterih bank. Da je to gola istina, se ima sebi zahvaliti, ker še vedno in vedno naseda frazam in obljubam raznih meščanskih kapitalističnih, vse prej kot pa kmetu prijaznih strank. Res je sicer, da ljudstvo spregleduje in se vrača v kmetški tabor, toda ta proces se vrši počasi. In prav radi tega je nujno potrebno, da se vsi borci, ki ste se že dosedaj borili za naše stare pravice in ki ste odlično sodelovali v našem gibanju, zopet s svežimi silami poprimete dela in vztrajate v boju do končne zmage. Prav na tem kongresu moramo pokazati vse naše sile in naš borbeni duh naj v tih dnevih ne manjka. Vse, kar živi na kmetih, prav vse mora sodelovati na tem kongresu, vsi se imamo potruditi, da bodo slovanski bratje odnesli čim lepše vtise od nas. Prepričati jih moramo, da smo tukaj in da smo neustrašni ter pripravljeni vztrajati v našem pravičnem boju za staro pravdo do zmage.

Poskrbite torej, vrli tovariši in tovarišice, da se vsa vaša okolica ude-

leži kongresnih slavnosti vsaj v nedeljo 7. septembra v Ljubljani in 8. septembra na kmetškem prazniku na Bledu, da se tako pridružimo naši idealni omladini in z njo vred manifestiramo za naše pravice!

Dijak in kmet.

Prišel je zopet čas, ko odhajajo naši dijaki v šole. Smelo lahko trdimo, da tvorijo večino našega dijaštva sinovi kmetov, ki tvorijo po navadi tudi najboljše njegov del.

Po čudnih potih vodi dostikrat usoda naše kmetške sinove, ki se odločijo za študiranje. Je nekaj tragičnega v tem, ko je kmetški sinko iztrgan iz sredine svojih milih in se odtuji svojemu rodnemu kraju. Malokdo občuti, kaj izgubi otrok s tem odhodom iz rodnega kraja. »Toda zakaj gre potem študirati, ako mu je to v škodo?« se bo marsikateri vprašal.

Naš kmet ima le malo zemlje in na tej domači grudi postane kmalu pretesno, tako da si je primoran sinko iskati kruha drugod. Čisto naravno je, da želijo stariši svojemu otroku poiskati lažji kruh, kakor je njihov, vsled česar je tudi popolnoma umlji-

va želja marsikaterega kmeta, da bi postal njegov otrok »gospod« ter si služil v mestu lažji kruh, kakor je njegov.

Leto za letom prihaja vsled tega v mesto veliko število kmetških sinov, da obiskujejo šole ter se pripravljajo za boljše bodočnost. Za mnoge, mnoge naše kmetške sinove postane ta pot v mesto usodepolna. Z odhodom iz kroga svoje rodbine v veliko mesto se ne odtuji sinko samo svojim starišem in svojim sodrugom, temveč se izgubi tudi iz ozračja zemlje, ki je važen činitelj pri stvarjanju značajev. Daleč od starišev, ne vidi in ne občuti več trdega boja z naravo ter si domišljuje, da je življenje lahko. Pri mnogih, mnogih se zgodi, da se popolnoma odtujijo domači grudi, kmetško življenje jim postaja tuje in v vrtincu velikomestnega življenja pozabijo, da so kmetški sinovi. Tako je postalo večini naše inteligence kmetško življenje popolnoma tuje, eksistenčna vprašanja našega kmeta mu postajajo neznana in le majhen procent naše inteligence, po kateri se pretaka kmetška kri in ki je nadarjena in sposobna za delo, se bavi s temi vprašanji, ki so pa pravzaprav eksistenčna vprašanja našega naroda.

Majhen del naših dijakov se je odločil ter si osnoval organizacijo, potom katere hoče živeti in delati v najožjem stiku s svojimi očeti-kmeti. Dijaški klub »Njiva« si je nadel velevažno nalogo, zbrati v svoji sredini one dijake, ki niso pozabili, da so kmetijski sinovi in hočejo tudi delati in se izobraževati za delo med kmetijskim ljudstvom. To delo ni lahko in zahteva mnogo odločnosti in požrtvovalnosti, toda tembolj služi v čast onim, ki se ga nesebično lotijo.

Vabimo tem potom dijaštvo, da se oklene te organizacije. Ne pozabite, da ste kmetijski sinovi in da je vaša prva dolžnost, da delate v korist onega stanu, iz katerega ste izšli.

Slovansko agrarno dijaštvo.

V dneh od 4. do 7. septembra t. l. se vrši kongres slovanske agrarne omladine, katerega se udeležijo predvsem delegati slovanskih agrarnih dijaških organizacij. Da se seznanimo z njimi, podajamo sledeče informacije:

Najbolj obširno organizacijo imajo češki agrarni akademiki. V Pragi obstoja: Ustredni svaz agrarnih akademikov (Osrednja zveza agrarnih akademikov), ki obstoja iz: Sdruženja agrarnih akademikov Praha II in Klub republikanskih akademikov v Brnu. Češki agrarni akademiki so zelo delaven in vreden faktor v javnem življenju, ki ga povsod upoštevajo.

Jugoslovanski agrarni akademiki so združeni v Savez jugoslovanskih studentskih zemljoradniških klubov, ki ima sedaj sedež v Ljubljani ter pododbore v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Subotici. Savez je zelo delaven ter je pričakovati, da se po letošnjem kongresu razvije v krepko organizacijo.

Bolgarski agrarni akademiki so si ustvarili po nesrečnem prevratu v Bolgariji svojo samostojno organizacijo ter igrajo v zvezi vsem preganjanjem od strani vlade važno vlogo zajedno z narodno zvezo kmetijske mladine.

Na Poljskem imajo agrarni akademiki osrednjo organizacijo v Varšavi. Pododbori se nahajajo v Lvovu, v Krakovu, Poznanju in v Lublinu. Njihovo delo je zelo izdatno.

Lužiški Srbi imajo precej razširjeno agrarno akademsko organizacijo ter so združeni v Zvezo kmetijske omladine.

To je kratek pregled organizacij agrarnih slovanskih akademikov, ki se udeležijo slovanskega kongresa kmetijske omladine v Ljubljani. Slovanski agrarni akademiki mora tvoriti s kmetijskimi fanti enotno organizacijo, ki jih naj vodi v skupnem boju za boljše bodočnost slovanskega kmeta.

Vlada dela, reda in pravice in Kmetijska družba.

Gorenji naslov si je nadel vlada g. Davidoviča, ki je prevzela državno krmilo v svoje roke. G. Davidovič je slovesno obljubil vsem strankam, da

hoče vladati strogo po zakonu in nepristransko. Jugoslovansko ljudstvo se je oddahnilo, ko je padel nasilni režim Pašić-Pribičević, v nadi, da bo sedaj svobodno izražalo svoje misli in da bo prenehal teror vladinih priganjancev. Za geslo »delo, red in pravica« je glasoval tudi zemljoradniški klub, ko je glasoval za deklaracijo Davidovičeve vlade. Zemljoradniški glasovi so bili oddani za vlado pogojno, to je za toliko časa, dokler se bo držala reda in pravice.

Pašića ni zrušil opozicijski blok iz svoje sile, nego zrušila ga je njegova lastna okolica, ki je moralno tako propala, da jo je obsodil cel svet. V Pašićevo stranko se je vrnilo toliko temnih in koruptivnih elementov, da je bilo radi teh v nevarnosti celotno državno gospodarstvo in ne samo to, ampak tudi država. Ko je ljudstvo spoznalo vso gnjilobo in pokvarjenost prejšnjega režima, je dalo javno duška svojemu nezadovoljstvu. To javno ljudsko nezadovoljstvo in pa močna volja poštenega naroda, da mora zrušiti vse, kar je slabo, to je vzrok poloma Pašićeve politike.

Ali kar se je zgodilo Pašiću in Pribičeviću, prav isto se bo zgodilo tudi Davidoviču in Korošcu, če bosta zašla na ista pota, kot prejšnja. Tudi naši klerikalci imajo v svoji sredini polno takih tipov, kakor so Rade Pašić, Lazica Marković, Velizar Janković in drugi. In taki tipi so se začeli v klerikalni stranki oglašati, čim so sedli nekateri klerikalci na ministrske stolčke. Kakor kažejo znaki zadnjih dni, so taki tipi že začeli prevladovati v klerikalni stranki.

Akt grde korupcije je zagrešila Davidovičeva vlada, da je odstranila kot komisarja pri Kmetijski družbi vladnega svetnika g. Župneka in postavila za komisarja prof. Jarca. More-li vlada dokazati Župneku pristranost? Ne! Lahko pa dokazemo pristranost prof. Jarca. Spor, ki je nastal v Kmetijski družbi, bo razsodil državni svet. Razsodba državnega sveta bo nesporno dokazala, da je vlada, ko je prepovedala že sklicani občni zbor, kršila zakon. Vlada je kršila zakon, ko je razpustila glavni odbor popolnoma avtonomnega društva. Vlada pa, ki je postavila za komisarja družbi strankarskega klerikalnega priganjaka, ki je osebno interesiran na družbi, je zagrešila najgrši akt korupcije. Kdo je prof. Jarc? Razen profesor je tudi precej zašpekuliran trgovec in kot tak je bil, na žalost, izvoljen v glavni odbor Kmetijske družbe. Kot prvi podpredsednik družbe je po smrti pok. Pirca prevzel vodstvo Kmetijske družbe. Kot tak se ni prav nič oziral na sklepe glavnega odbora, ampak je hotel vladati v družbi brez odbora in na ta način spraviti družbo v klerikalne kremplje ali bolje rečeno, Kmetijsko družbo likvidirati, njeno milijonsko premoženje pa spraviti v falitno Gospodarsko zvezo. V to svrhu je napravil v Kmetijski družbi puč, odstavil je vse uradništvo in nastavljal v družbi ljudi, ki naj bi njegove namene izvršili. Med temi nastavljenici je bil tudi prejšnji tajnik, ki ga je glavni odbor soglasno stavil v disciplinarno preiskavo radi dokazanih nerednosti, katere je zagrešil. Radi tega dejanja se je sestaj glavni odbor, dal prvemu predsedniku Jarcu nezaupnico, ga odresil poslov poledvečega podpredsednika in jih poveril drugemu podpredsedniku Pipa-

nu. Nato so klerikalci v Beogradu namenoma lagali in obrekovali, da so se v Kmetijski družbi izvršile stotomilijonske poneverbe in da se mora vsled tega glavni odbor razpustiti in v družbi postaviti komisarja. Člani glavnega odbora so vsled teh kletev pozivali oblasti in državno pravdnštvo, da takoj uvede strogo preiskavo in krivce kaznuje. Preiskave ni bilo, ker je med tem postavljeni komisar izjavil, da takih poneverb ni!

Vladni komisar je v dekretu, s katerim je bil imenovan, imel en sam nalog: takoj razpisati in izvršiti občni zbor in družbo zopet izročiti glavnemu odboru. Ker so klerikalci vedeli, da bodo na občnem zboru temeljito pogoreli, zato je prof. Jarc zopet poskusil z nepoštenimi dejanji rovariti pri družbinem komisarju.

Prvi poskus je bil, da družbinega komisarja podkupi, drugi pa, da ga z grožnjami ustrahuje. Za ta nepoštena dejanja je vložena proti prof. Jarcu ovadba na državno pravdnštvo že dne 21. marca 1924 radi zločina po § 101. k. z. in pogreška po § 94. srb. k. z. V tej ovadbi je navedeno med drugim to-le: K vladnemu komisarju je prišel prof. Jarc in rekel: »Odgodite občni zbor Kmetijske družbe in mi bomo vas podpirali, naši poslanci so zato, saj ste siromak in jaz vam garantiram, da ostanete dolgo tukaj in da bodele vlekle polne dijete. Če pa tega ne bodele napravili, vas bodeмо sekirali do groba. Preprečili bomo na vsak način sklicanje občnega zbora, in če bodele sklicali občni zbor, bomo občni zbor razbili!«

Ob priliki neke pritožbe Kmetijske družbe na generalno direkcijo carin v Beogradu je prof. Jarc kot poslednji voditelj podpredsednik Kmet. družbe na plenarni seji predlagal, da se votira večji znesek za to, da bi se izposlovala ugodna rešitev pritožbe. Razbil je izraze, »da bo treba mazati« in »bakšiš«, tako da je bilo jasno, da je mislil podkupiti uradnike v Beogradu. Ta predlog je bil odklonjen z motivacijo, da ne gre, da bi tudi Kmet. družba podpirala korupcijo.

Preganjanje Jarca je bilo ustavljeno radi tega, ker je vladni komisar kot priča izjavil, da je vse gornje sicer resnica, da se pa groženj ni bal! Tak moč je prof. Jarc in kljub temu, da je dobil nezaupnico glavnega odbora, da je dokazana laž stotomilijonskih poneverb, da je Jarc najočitnejši strankarski priganjač in povrh še korupcionista prvega reda, je vendar vlada reda in pravice postavila tega moža za komisarja Kmetijske družbe!

Naša skrb bo, da bomo o tej zadevi obvestili vso jugoslovansko javnost ter g. predsednika vlade reda in pravice in zahtevali bomo odločno, da se ta sramota popravi.

Zadnjo besedo o Kmetijski družbi bo pa govoril Državni Svet in — naši pošteti kmetje na prihodnjem občnem zboru družbe!

Za izvoz vina.

Tov. posl. Pucelj je poslal kmetijskemu ministru sledeče nujno vprašanje:

»Nobena panoga kmetijskega gospodarstva v Jugoslaviji ni v tako kritičnem stanju, kakor vinogradništvo. Vzrok je v tem, ker je pridelka mnogo več, nego se ga porabi doma, a izvoza ni. Najresnejše je to, da se delalo na to, da se odpre našim vi-

nom češki trg. Toda kljub temu, da je češka vlada znižala uvozno carino, vendarle ni kupčije in bo treba zadevo obdelovati še naprej. Delati pa je treba zelo hitro, ker obstoji drugače opasnost, da vse naše kmetijsko prebivalstvo, v kolikor je v prvi vrsti odvisno od vinogradništva, gospodarsko popolnoma propade.

Poleg drugih sredstev prihajata trenutno v poštev dve:

1. Z vso naglico je treba delati na to, da se z uvoznimi državami, ki prihajajo za naša vina v poštev, čimprej sklenejo ugovori, na podlagi katerih bo možno uvažati naša vina brez carine. Predvsem prihajajo v poštev Avstrija, Češka, Poljska in Švica. Češka je enkrat že znižala uvozno carino, toda je le-ta še vedno mnogo previsoka. Navedene uvozne države se posebno trudijo, da pridobe naš trg za svojo industrijo. To daje vsakomur najpovoljnejšo možnost, da se doseže za naša vina take pogoje, ki bodo v vsakem slučaju omogočili kupčijo na korist našega vinogradništva.

2. Takoj je treba določiti za izvoz izjemno železniško tarifo, ki naj bo čim najnižja. Naj se gre tako daleč, da bo železnica celo imela pri tem izgubo. To bo znatno pospešilo izvoz, kar bo na eni strani ugodno vplivalo na našo trgovsko bilanco in s tem na vrednost našega denarja, a istotako bo taka politika znatno povečala davčno moč vinogradnikov. Izguba vsled znižane železniške tarife za izvoz naših vin se bo potemtakem desetkrat poravnala s koristmi, ki jih bo dala državi izvozna vinska kupčija.

Z ozirom na ta izvajanja mi je čast prositi gospoda kmetijskega ministra za odgovor na sledeča vprašanja:

1. Ali ste, gospod minister, pripravljeni zastaviti vso svojo veljavo, da se z državami, ki vino uvažajo, dosežejo ugovori, ki bodo po možnosti dovoljevali vsake pristojbine prost uvoz naših vin?

2. Ali ste voljni zahtevati, da se takoj odredijo za izvoz naših vin izjemne železniške tarife, ki bi ne smeje presegati 20% sedanjih veljavnih postavk?

Država, izpolni svojo obljubo!

Tov. posl. Pucelj je poslal gg. finančnemu in kmetijskemu ministru sledeče vprašanje:

»O priliki zamenjave žigosanih avstrijskih kron s kronsko-dinarskimi novčanicami se je zadržalo 20% zamenjanega denarja z obljubo, da se bo teh 20% izplačalo ljudstvu čimprej po izvršeni zamenjavi. Leta so pretekla, a država ljudstvu dane obljube še vedno ni izpolnila. Vsled tega trpi ljudstvo, ki je prikrajšano za ogromne vsote, trpi pa tudi država sama, kajti ako država danih obljub ne izpolnjuje niti napram svojim lastnim državljanom, ki ne more nihče več verjeti niti doma niti v tujini. Tako ravnanje je torej na škodo neposredno prikrajšanim državljanom in državi kot taki.

Najbolj prizadeto je kmečko ljudstvo. Osobito vojna doba je dokazala, da v abnormalnih časih v denarnih zadevah nikjer ni bilo toliko nezaupanja, kakor pri kmečkem ljudstvu. To nezaupanje je tako veliko, da kmečko

ljudstvo v takih časih niti najmočnejšemu denarnemu zavodu ne mara izčiti svojih prihrankov in denarjev, ki jih prejme za odprodano blago, nego se vsi denarji shranjujejo in skrivajo doma. Ta trditev je dovoljno priznana od vseh gospodarskih in finančnih krogov in lahko torej mirno trdimo, da je največ novčanic predložilo za izmenjavo kmečko ljudstvo in je potemtakem ono tudi najbolj, ako ne izključno prizadeto vsled tega, ker 20%-ni odtegljaj še ni povrnjen.

Z ozirom na dano obljubo in z ozirom na vedno večjo bedo kmečkega ljudstva, mi je čast prositi:

a) Gospoda finančnega ministra za odgovor na vprašanje: Ali je voljan takoj izpolniti od države dano obljubo, da se bo takoj 20% izplačalo, ki jih je država pridržala o priliki zamenjave kron s kronsko-dinarskimi novčanicami?

b) Gospoda kmetijskega ministra za odgovor na sledeči vprašanji:

1. Ali priznava, da je vsled zgoraj omenjenega 20%-nega odtegljaja najbolj, ako ni izključno, prizadeto kmečko ljudstvo?

2. Kaj je voljan ukreniti, da se ljudstvu obljubljenih 20% takoj izplača?

Pomagajte polhovgrajskim ponesrečencem!

Blíža se jesen in zima. Polhovgrajski ponesrečenci, katerim je katastrofa uničila zemljo, živez v obleko, stoje pred hujsko nesrečo — pred lakoto in smrtjo. Kako se bodo pozimi oblekli, s čim preživeli? Vsi ste dolžni pomagati nesrečnim žrtvam. Kar koli jim daste, bodo hvaležno sprejeli, še tako majhen dar. V ljubljanski okolici naj po občinah pobirajo od hiše do hiše krompir, koruzo, žito, obleko itd. Eden naj da konje in voz, dva ali trije pa gredeč pobirajo po hišah in nosijo na voz. Vse, kar so nabrali, naj odpeljejo naravnost odboru za ponesrečence v Polhovem gradu in Sori. Iz drugih krajev naj pripeljejo nabrane stvari v tajništvo SKS, Kolodvorska ulica 7, ki bo nato odposlalo darovane stvari naprej.

Obupno stanje za kmeta dravskega polja.

Dravsko polje je letos reva za kmetovalca. Glavni pridelek je tu krompir, ki se je letos slabo obnesel. V preveliki moči je rastle le steblice, ki je bilo presočno in je ob premembni vremena takoj podleglo rji ter ustavilo rast. Vsled bolnega steblova je dobil tudi sad kal gnitja, tako da posebno rani krompir ni bil za daljni prevoz.

Poleg tega je bila že dvakrat toča; prvič je pobila pšenico in rž, potem pa še ajdo.

Kako naj se ubogi kmet vzdrži? Naši birokratični uradniki pa nočejo slišati nikakega tarnanja ob davčnih predpisih. Za kmeta so brez srca, njemu je vse mrtva črka predpisa, če tudi živ človek pred njim pogine. Kmetje, organizirajmo se, da ne plačamo davka, dokler ni enotnega davčnega zakona za vso državo. Nihče nam ne more nič za to, her bi se s

Stara pravda nekdanj.

(Nadaljevanje.)

(Piše Franc Tovornik.)

V prisegi se govori: Prisegam na dušo itd. Vidiš, kakor gotovo ti je vse to drago, ker je edino, kar ti ne more nikdo ukrasti, tako prisegaš, da raje zgubiš vse, kakor prelomiš svojo obljubo. Še dalje prisegaš celo, da si pripravljen žrtvovati, kar svet tako ljubi in ceni, imetje in življenje. Zato premislite vsi, kako dolžnost prevzimate, ko ste enkrat dali prisego! Ne mislite, da prisega velja meni. Ne, dragi tovariši! Tudi jaz bom prisegel zvestobo vam in organizaciji. In rečem vam, da bodo prišli trenutki, ko bo meni izpolnjevanje prisage težje, kakor vam drugim. Najprej me bo gospoda skušala ujeti, odstraniti od vas; ko jim spodleti to, mi bodo ponujali podkupnino. Vsi veste, kako so to težki trenutki, kadar od vseh strank preči nevarnost umora, izdajstva itd. Pa pustimo to. Še enkrat vas rotim, da z veseljem, ponosom, pogumom in požrtvovalnostjo stopite v naše vrste, kmetijske punte! Vsemogočnega pa prosimo, kakor nam je dal danes lepo vreme, da nam podeli tudi kmalu vesel in solnčen dan zmage. Naj živi kmetiska punta in naj živi svoboden kmetijski narod!

Mogočni »Živijo!«-klici so zaorili po samotni dolinici, ki od tistega časa ni videla tako veličastnih trenutkov. In ravno ta zborovanja so dala naselbini in hribu njegovo sedanje ime: Razbor. Prej so ga imenovali Zvršec. Ko pa so bila tam skoro leto dni zborovanja, je vsak, kdor je šel nanj, rekel, da gre »na zbor«. Kasneje so hrib nekaj časa imenovali Nazbor, katero ime se je sčasoma izpremenilo v Razbor.

Pa pustimo zdaj to. Poglejmo, kako stopajo mož za možem pod meč in polagajo roke nanj, izgovarjajoč besedilo prej omenjene prisage. Tihota je vladala po gorski dolinici, ker so se vsi udeleženci zavedali, kako važno in obenem težko nalogu prevzemajo na svoje rame. Ko je bilo priseganja konec, je našel Prislán 452 mož, ki so položili prisego. Z ozirom na to, da je bil svet takrat bolj redko naseljen, kakor danes, je bilo to število častno in kaže, da je pristopil k punktu vsak, ki je mogel nositi orožje.

Kot zadnji stopi pod meč Gušič, položi nanj dva prsta in začne: »Izbrali ste me za voditelja; kot tak vam prisegam, da bom odslej posvetil vse svoje moči in zmožnosti vam in naši skupni misli, da se osvobodimo jarma suženjstva, v katerega nas je ukovala svetna in duhovska gospodarka, in da priborimo sebi in svojim potom-

cem lepšo bodočnost, v kar nam pomozí Bog in sreča junaška! Če pa bi se jaz kdaj izneveril tej svoji obljubi in prisegi, naj me ubije tisti, kateri me dobi. Amen!«

Tihota je nastala, nihče si skoro ne upa izpregovoriti, čutijo pa, da jih zdaj veže prisega na nekaj velikega, težko izvedljivega; toda složni, kakor so danes, morajo biti kos magari samemu peklensčeku.

Prisegli so zdaj še zaupniki, kakor Kocjan, Ogrin in drugi. Nato stopi na oder Prislán in zaključí shod in slovesnost s kratkimi stavki. Ljudje se po malem začno razhajati v večjih in manjših gruclah. Zaupniki še ostanejo in se pogovarjajo o podrobnostih, kako in kdaj začeti upor. Sklenili so, da na spomlad. Takrat, ko bo gosposka zopet tirjala tlako, se bodo začeli zbirati. Organizirali bodo poizvedovalno službo, izbrali kraj taborišča, čas napadov na gradove itd. Mirovati tudi pozimi ne smejo, ampak morajo pridno, pod pretvezo obiskov, agitirati za »Staro pravdo«.

ZACETEK BOJEV.

Mirno je potekla zima, sneg je skopnel, precej močnejši solnčni žarki so že ogreli od zimskega spanja otrplo zemljo, ko začnejo hoditi po vaseh seli zemljiške gospode pozivat na tlako.

Prišlo je prvo spomladansko delo, setev ovs, boba in razna popravila po grajskih oziroma pri samostanskih poslopih, pri katerih je istotako bil zavezan vsak pomagati s svojo in vprežno živinsko močjo.

Naši puntarji so bili zdaj že zadostno pripravljeni in so odrekli.

Ko pride vratar Čanža v Laško vas, Velike Grabovše in drugod kot sel, kako in kdaj naj pridejo na tlako, so mu šaljivo rekli, naj dosti dela pripravi, da že pridejo.

Na Vrhu, v Tevčah, v Stopcih in v drugih vaseh, katere so spadale pod Laško gospodarstvo, pa so došlemu selu rekli v obraz, naj gospoda sama gre orat in sejat, če hoče jesti.

Tako je zdaj vsa stvar že stopila v precej resen položaj. Gosposka je znala za nakane kmetov, toda ni mislila, da imajo kmetje tako dobro vse pripravljeno, kakor so imeli.

Ko v Jurklošter ni bilo nikogar na tlako, sta opat in majer Žon takoj sklenila, da se nemarneže mora s silo pritirati na delo. Oborožila sta pet hlapcev in Žon je bil z njimi kot šesti. Odpraviti so se mislili v Laško vas po Kocjana in Ogrina ter po Bojneza na Vel. Goreleah. Samozavestno so stopali doli ob Gračnici, kakor da je armada, katera je celemu svetu kos. Pa so se uračunali!

Puntarji so takoj, ko so odpovedali

tlako, postavili na več krajih ob glavnih potih straže, ki so imele nalogo, morebitno nevarnost takoj naznani na vse strani. Tako je stala deset mož močna straža v Rebru nad Gračnico, ki je imela paziti na cesto iz Jurkloštra v St. Lenart. Sestavljena je bila ta straža iz samih mladih brizh fantov, ki so imeli nalogo, da hitro vse poročajo Kocjanu in Prislánu. Poveljnik te poizvedovalne straže je bil Prislánov zet Klinko, posestnik ali pravzaprav samostanski najemnik na Vel. Goreleah. Bil je mlad mož, okoli trideset let, v svojih dejanjih in mislih hiter in drzen, kakršnega je prav ta služba potrebovala. Bil pa je pri vsem tem prijazen, vesel tovariš, katerega so imeli fantje radi in so ga tudi lepo ubogali.

To jutro je bil poslal enega svojih stražarjev patrolirati doli proti samostanu. Opravil se je Živko, tako je bilo ime fantu, katerega je določil Klinko, v žensko obleko s precej velikim trebuškom. Naročil mu je še nekaj podrobnosti in Živko je odšel. Bil je tako spreten v tej maskeradni obleki, da bi celo oni, ki ga je dobro poznal, zdaj težko uganili. Sel je doli v mlin na Gračnici. Tukaj je prosil mlinarja, da bi mu dal jesti:

»Tako sem lačna, od opoldne večeraj nisem ničesar jedla. O moj Bog, o Marija!« (Dalje sledi.)

tem le držali ustave, ki govori: »Davčne dajatve so za vso državo enake. Nikogar se ne sme pritiskati z davkom v toliko, da trpi njega gospodarsko stanje.« V Sloveniji se pa krši ustava, ker se zahteva davek od kmeta v tolikih višinah, da navadno ni imel na kmetiji vseh dohodkov toliko. S čim naj kupi potem obroke ter druge vsemogoče potrebščine?

Tega ni na Hrvaškem, tega ni v Srbiji, ker tam je uradnik človek, pri nas pa je samo stroj brez občutka. Kmetije, pomagajmo si sami, da ne poginemo!

Ivan Mrmolja.

Še nekaj o dohodnini.

(Dopis iz radovljiškega okraja.)

»Kmetijski list« v št. 33. z dne 13. avgusta prinaša članek z naslovom »Davčne oblasti norijo«. Ta članek je zadel tudi v našem okraju v sršenovo gnezdo in je našel vsestransko odobravanje. Naj se ne misli, da uživa naš okraj kakšen privilegij v davčnih zadevah! Okraj je majhen. Razen par večjih posestnikov so sami mali s 3 ali 4 kravicami; za konja včasih ni krme; žrebeta, ki so se svoj čas prodajala, ne gredo vsled neumnih tarifov pri izvozni carini. Prebivalstvo našega okraja je svoj čas imelo vzorno konjerejo, danes pa začenja opuščati to panogo in kobil ne goni več k plemenitvi. Vzrok: edino neumne carine! Koliko denarja se je v našem okraju izklopilo ravno sedanjí čas, v avgustu in septembru za žrebeta, ki so šla v Nemško Avstrijo in Nemčijo! Kazal mi je pred kratkim znan konjski kupec našega okraja tri dopisnice, ki jih je dobil od kupcev iz inozemstva glede nakupa žrebet in mladih konj, a na vse tri dopisnice odgovarja, da ne more biti govora o kupčiji radi te proklete carine. Davčne oblasti pa se za to ne menijo, nego navijajo davčni vijak tako, da bodo kmalu peli radi davka bobni, zlasti pri malih kmetih in obrtnikih. Ako odpelješ en par vagonov lesa na kolodvor, že pošlje davčna oblast ček za 8000 dinarjev, kakor se je to zgodilo pri posestniku J. V. Drugi slučaj: Krojač L. V., brez svoje strehe in z malimi otroci, dobi predpisano tako vsoto, da mu vse skupaj, kar ima v orodju in robi, ne vrže toliko, kolikor se zahteva od njega same osebné dohodnine. Enako so mi znani slučaji izvoščkov iz Lesec in Bleda, ki se jih navijajo do krvavega. Enako mi je znan slučaj iz Rateč na Gorenjskem, kjer se je poslalo posestniku A. K. tri čeke, ki so prese-gali precej 3000 Din. Bilo mu je že preveč, zato gre k oblasti in kaj poreko? Da je to pomota in se mu je odpustilo. A takih »pomot«, dragi tovariši, je vse polno! Zato je naziv, da davčne oblasti norijo, zelo na mestu in naš okraj stoji na stališču, da so že znorele. Sedaj pred sestavo nove vlade bili smo informirani, da Beograd samo žre in žre. Po sestavi nove vlade pa »Slovenec« nazarjanja v svojem uvodniku na šestih mestih, da Beograd nič ne žre, nego da žre le Ljubljana. Če so v Ljubljani res taki ljudje, ki tako navijajo davčni vijak, potem ne preostane davkoplačevalcem nič drugega, kakor zavihati rokave, pogledati na najvišje mesto pri davčnih oblasteh in podučiti te slepe ljudi, da se s takim postopanjem ne širi misel države! Neobhodno potrebno je, da se že res enkrat davčni denuncijanti odpravijo! Pri-družujemo se v polni meri predlogu, da naj v vsaki občini odbor iz vseh strank določa, kdo da več lahko plača in kdo manj. Nismo proti davkom, ker morajo biti, toda proti tako krivičnim odmeram, kakor so v našem okraju, bomo začeli voditi boj do skrajnosti. Zato, tovariši, ki čutite, da ste krivični in res čez mero obdavčeni pri osebni dohodnini, skušajte dobiti vse podatke, s katerimi bomo bili v javnosti, predno nas norija davčnih oblasti zamori. Vse te dokaze pošljite Predsedstvu ali tajništvu okrajnega odbora SKS na Bledu v roke tajnika tov. Jemca. Ker jesen je tukaj in čeki bodo zopet v najkrajšem času med nami v celi povodnji, med tem ko ni nobene kupčije z živino, a krmpir bode vsled dežja segnil. Kmetije, zganite se, da si pomagamo sami, dokler je še čas! Zdaj imamo polno upanje v uspeh, ker sedi močna klerikalna stranka v vladi z štirimi ministri in je pred volitvami celo obljubila, da odpravi davke! Zato hočemo sedaj dejanj in dokazov, da so se obljube izpolnile! Če je le še mravica poštenja v njih, se bode to zgodilo! Vprašanje, ki je najbolj pereče in ki je prineslo tem štirim ministrom največ kroglice, naj gladko rešijo! Zato delajte, Slovenija gleda na vas!

Razne politične vesti.

V »SLOVENSKEM NARODU«

glasilu inteligence, najdemo ta-le dokaz demokratske inteligentnosti: »Preorijentacija pri »Kmetijskem listu«? Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Zaveznitvo med Puceljem in dr. Korosecem jasno odseva iz novejših pisav v glasilu SKS. Kakor »Slovenec«, je tudi »Kmetijski list« napoti Orjuna, napredno učiteljstvo in šola sploh. Nedavno se je v nekem dopisu iz Zgornje Šiške postavil na zastarelo bahaško stališče, da imajo nad šolo in učiteljstvom odločevati le kmetije, ki vzdržujejo šole. Kolikor nam je znano, plačuje učiteljstvo država. Ta bi bila lepa, da bi se smel v učiteljstvo in šolo zaganjati vsak vaški teleban. Zakaj pa si ne upate ugovarjati duhovniku, saj cerkve in duhovnike še bolj direktno vzdržujete? Kako se učiteljstvo udeležuje v politiki izven šole, to pa vaščanom prav nič ne briga. Za svoje delo v šoli je odgovoren svoji nadzorovalni oblasti, za svojo politično pripadnost pa samemu sebi.« — Torej, kmet, ti samo plačuj in drži jezik za zobmi! To je po mišljenju demokratskega »Slov. Naroda« tvoja dolžnost. Ako to ne storiš, nego si drzneš vprašati, kako se od tebe plačani denar porabi, ali pa da celo rečeš, kako se naj porabi, tedaj si »vaški teleban«. E, ste res zelo inteligentni tam pri »Slovenskem Narodu«. In tudi o demokratizmu imate pojme, da jih niti patentirati ni treba dati, ker je nemogoče, da bi mogel še kdo na svetu izvaliti tako neumen pojem, kakor ga imate vi o demokratizmu. Potem pa v svoji omejenosti seveda lažejo, da nam je »napoti napredno učiteljstvo«. — Mi se borimo samo proti onim učiteljem, ki se zaletavajo v našo stranko in v naše zdravo kmetjsko gibanje ter se bomo vedno borili proti vsakomur, ki deluje na uničenje SKS, pa naj sedi tak nasprotnik v farovžu ali v šoli ali med sotrudniki lažnjivega in omejenega »Slov. Naroda«.

Strankine vesti.

Št. Jernej na Dolenjskem. Sestanek kraj. organizacije SKS je bil zadnji nedeljo. Poročal je tov. Bukovec, tajnik SKS.

Kozje. Občni zbor kraj. organizacije SKS se je vršil preteklo nedeljo. Poročal je tov. geom. Mravlje.

Bohova pri Mariboru. V nedeljo, 24. avgusta se je pri nas vršil zapadni shod SKS. Vkljub obilnemu delu na travnikih se je nabralo dosti ljudi. Poročal je tov. Kisovar. Krajevni odbor se je sestavljal sledeče: tov. Jakob Grašič, predsednik; tov. Fr. Legat, podpredsednik; tov. J. Pinter, tajnik; tov. Mihael Vrežner in tov. Fr. Grašič, odbornika. Napredujemo! Živela kmetjska organizacija! Hočemo se zavdati svojih dolžnosti napram lastnemu stanju!

Za tiskovni sklad se je nabralo na seji okrožnega odbora SKS v Mariboru dne 16. avgusta t. l. 343 dinarjev.

Dopisi.

ŠTAJERSKO.

Slovenjgradec. Končan je volilni boj za občinski svet. Kljub najhujšemu naporu Nemcev in nemškutarjev, združenih s klerikalci, je vendar zmaga narodnonapredna misel. Zupanom je izvoljen tov. Fr. Canjko, vino-tržec, član okrožnega načelstva SKS. Med svetovalci sta dva demokrata in eden NSS, ki pa so vsi po svojem mišljenju naši kmetjski misli blizu. Gotovi smo, da bo novo svetovalstvo smoteno delovalo v procvit našega mesteca na narodnem in gospodarskem polju.

Kozje. Ob lepi udeležbi naših zavednih članov se je vršil pretečeno nedeljo občni zbor krajevne organizacije. Občni zbor otvori z navdušenimi besedami tov. Fr. Jevšnik. Poda poročilo o delovanju krajevnega odbora v preteklem letu in podeli nato besedo tov. geom. Mravljetu, ki je obširno poročal o političnem in gospodarskem položaju kmetjskega stanu, ki je skrajno slab za kmetjsko ljudstvo. Nova meščanska vlada Davidovič-Korošec je že napravila svojo prvo protikmetjsko lumparijo, ker je imenovala za komisarja pri Kmetijski družbi zloglasnega prof. Jarca. Navzoči so z ogorčenjem protestirali proti temu činu vlade. Tov. Jevšnik je nato pozval pristaše, da morajo vsi na delo za prihodnje občinske volitve, ki se vršijo 14. t. m. Pokazati moramo, da je naša občina še vedno trdna skala kmečke misli, ki je ne bodo nikdar omajali klerikalno-demokratski valovi. Nato je bil iz-

voljen ponovno ves lanski krajevni odbor, ki je sledeči: predsednik Avg. Palir; podpredsednik J. Planinc; tajnik Fr. Jevšnik; odborniki: Kunej Anton, Žuraj Andr, Berstovšek Karl.

Globoko pri Brežicah. Zadnjič smo poročali o izidu občinskih volitev in da so se proti izidu pritožili tako klerikalci kot socialni demokratje. Smatramo za dolžnost, da te pritožbarje pokažemo v pravi luči. Povdarjamo že sedaj, da sodrge, ki je nastopila proti nam pod firmo SLS v zvezi s socialnimi demokrati (ki jih tu ni), ne smatramo za klerikalce. Če bi jih ta stranka poznala, pripovedala bi jim skruniti njeno ime in izgnala bi izpod svoje marele ničvredno svojat, ki se je pod njo natepla iz vseh mogočih zverinjakov, da bi pod njeno obrambo uprizarjala svoje nečedne orgije. Temu dokaz samo par primerov. Ali je klerikalec prvi kandidat, ki se ne sramuje in ne reagira na očitek kri-voprišežnika, ki je krivo prisegel na to, kar je devet drugih pod prisego izreklo za laž ter brez sramu nastopa v vseh mogočih zadevah kot poklicna priča? Ali ga morda izpričuje za klerikalca njegova bivša vloga »Maestosa«? Ali morda še drugih sto umazanosti, o katerih vnaprej ne bomo več molčali, ker nas je te dolžnosti (moralne) odvezal s tisočermi hudobijami napram nam. Jeli morda drugi kandidat že zato »klerikalec«, če odira uboge reveže, če se ne sramuje na občinskem zemljišču nasekati vozove lesa, in si ga prisvojiti brez dovoljenja in brez plačila? Ali morda zato, da se ni sramoval kot bogataš dati si na račun okrajnega zastopa narediti most oziroma pretok vode skozi cesto na stroške davkoplačevalcev za denar siromakov itd.? In je-li tretji kandidat »klerikalec«, če zato, ker mu zamore vsakdo očitati, da je ponoči ukradel iz tujega posestva več voz kolja, katerega je moral, da ni prišel pred sodišče, plačati? Da je poslal ponoči svojo ženo past vole na tuje travnike, za kar je v izogib sodišča moral plačati 800 K; da je hotel letos pred dvema mesecema oslepariti svojo sestrčino s tem, da jo je terjal za denar, katerega ji je posodil pred več leti, ter končno moral sam priznati, da ni res in da jo je hotel le oslepariti; da je svoje brajre za vinogradom prestavil pred 2 leti za več kot 1 meter na občinsko cesto in letos meseca junija zopet za 1 meter, tako, da je ta iz širine 4 metrov postala 1.60 metra široka in torej nerabna? (In taki ljudje, ki hočejo obično od vseh strani okraštati, naj bodo njeni gospodarji?) In je-li četrtega kandidata usposobil že to za »klerikalca«, da je kot dosedanji 65 let stari, vedno najzagrizenjši liberalce, zapustil svojo zakonsko ženo in šel igrati vlogo »Gabrijelovega« poslanstva nad svojo lastno sinaho, katere »sadu« niso smeli v krstni knjigi zapisati očeta? In je-li znani dolgoprte-než iz Stopne postal »klerikalec« prav z dejstvom, ko se je zaznalo, kako spretno je znal odpirati tuje šrambe, prazniti sode, stegovati svoje dolge prste po tujih pitanih prašičih, srnah in zajcih? Je-li znanega dosedanjega »rdečega« čevljarja kvalifikovalo za klerikalca dejstvo, da je tri mesece proučeval, kako se sme ali ne sme prazniti tuje trgovine v Ljubljani? In je-li domišljivega Tinčka potrjuje v »klerikaliji« dejstvo, da ne prizna vere, cerkve, se ne prekrži niti ne moli nikoli pri mizi (izvzemši slučaj, ko je bil doma brat kaplan in mu je zapovedal: Tinče, tu-le poklekni k mizi! in je Tinče res padel na kolena, ni pa molil Boga, kot je sam trdil, pač pa je torej on, veliki borec, klečal pred bratom kaplanom). Itd. Če je stari Kene »klerikal« in pa zakaj, opustimo za danes vprašanje le z ozirom na njegovo ostalo družino. Ne, to niso klerikalci! Za tako zloglasno bando so tudi klerikalci mnogo prepošteni in vsi tukajšnji poštenjaki mislijo SLS so se zgražali nad to sodrigo in le z veliko nevoljo in srdom pod gotovimi grožnjami, obljubami in pritiskom so šli na volišče. Mi vemo, da rodi oster strankarski boj v občini le zlo in ovira vsako gospodarsko delo in razvoj. Zato smo bili opustili vsako strankarsko borbo ter smo bili in smo še-danes pripravljeni za vsako pametno složno delo brez ozira na strankarsko pripadnost dotičnikov. Pripravljeni smo onim poštenim in pametnim iz SLS priznati več zastopnikov v odboru, kot jim gre po številu. Sodrgo pa, ki si je zadnja leta stavila kot edini cilj, delati zdražbo in nemir v občini, sejati sovraštvo, izkoriščati bedno ljudstvo, špekulirati na račun davkoplačevalcev in si je v dosego tega kanibalstva najela v pomoč ljudi, katerih umazanost presega že vse meje, to sodrgo pa bomo pomedli iz občinske uprave po zasluženju.

Mariborski drobiž. Četrta kandidatna lista za občinske volitve v Mariboru in sicer pod imenom Slovenske neodvisne gospodarske stranke je bila vložena za časa, ko je sedel njen šef, ki je bil osumljen raznih nepoštenih dejanj, v zaporu. — Občinske volitve za mesto Maribor se vršijo v nedeljo, dne 21. septembra. Opozorjamo naše pristaše, da se volitev gotovo udeleže in volijo prvo listo, t. j. listo Narodnega bloka. — Dobrodrelna loterija je dovoljena odboru za zgradbo doma za brezstanovanjce in sicer tombola in loterija. Tombola se vrši dne 5. oktobra t. l., loterija pa meseca marca 1925. — Nesreča. Invalid Ivan Meteršek, ki je v vojski prišel ob nogo, je na državnem mostu spodrsnil tako nesrečno, da je dobil tako hude poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnico.

KRANJSKO.

Primskoje pri Kranju. Dne 23. avgusta se je v tovarni Zabret v Britofu vnelo pol vagona firneža. Pri tem je dobil eden strojnik, težke opekline. Odpeljali so ga v bolnico. Ogenj so kmalu brez večje nesreče, pogasili.

Iz Novega mesta. V ponedeljek, dne 25. t. m. zvečer okoli 6. ure je potolkla toča vse pozne prideleke (razen krompirja) v občinah Žužemberk, Dvor, Ajdovec in Smihel-Stopiče. Med prizadetimi so najbolj vasi Mali, Srednji in Veliki Lipovec, Sela, Boršt, Hrib in Brezova reber v občini Ajdovec. Nadalje vasi Mačkovec, Sadijavec, Trebča vas in Brod v občini Dvor. V okolici Žužemberka pa so prizadete najbolj Prapreče, Stranska vas, Cvibel in Smihel. Močno so poškodovane tudi Vavta vas in Jurka vas, Birčna vas, Stranska vas in Podgrad v občini Smihel-Stopiče. Uničeno je skupno 710 ha polja in 80 ha vinogradov. Škoda se ocenjuje na približno 2,600,000 Din. Slaba žetev, večna moča in sedaj še ta nesreča silijo zares ubogo ljudstvo v obup.

V vasi Predoslje, najbolj klerikalni vasi črne občine Predoslje, se prav lepo kaže klerikalna kultura in izobrazba. Prejšnji teden so se v neki hiši sprli in kakor se sliši tudi stekli. Zato jih je prišel sosed pogovarjat. Za plačilo ga je domači sin zahrbtno zabodel v hrbet tako, da se sedaj nesrečna žrtev bori s smrtjo v bolnici v Ljubljani. Tukaj bi bilo veliko hvalepnice delo za gospoda župnika Zupanca, kakor pa da dela sovraštvo med politiko. Jezus je učil: »Po njih delih jih boste spoznali!«

Št. Jernejsko dirkalno društvo je priredilo v nedeljo, 31. avgusta konjsko dirko. Dirka je izpadla nadvse zadovoljivo. Videlo se je, da ima okolica dosti lepega in dobrega konjskega materiala. Udeležba pri dirki ji bila velikanska iz vseh krajev Slovenije.

PREKMURJE.

Iz Murske Sobote. Agrarna reforma gre polževo pot tudi pri nas. Iz neznanih vzrokov (političnih) se je okrož. agr. urad moral preseliti v Maribor in s tem seveda otežkočil svoje delovanje v Prekmurju. Koliko stroškov ima sedaj siromašno ljudstvo, če hoče kaj doseči. Tako se je n. pr. po štirih letih zavlačevanja iz neznanih vzrokov vendar razdelilo posestvo Szaparijevo na Krajni, ki ga je imel v zakup neki madžaron Horvath. Ta razdelitev pa je komaj na papirju; geometra, ki bi razdelil, da bi se počelo s setvijo, ni. Enako je z onimi, ki so proslili prostore za stavbišča. Plačati komisijo iz Maribora je tem revežem nemogoče, okrož. agr. urad pa nima potrebnega kredita. Tako postaja ljudstvo nezaupljivo, madžaroni pa imajo priliko hujskati. Pomagaj, vlada dela in reda, siromašnemu ljudstvu, če tudi proti volji gotove gospode v Prekmurju.

Izjava.

Podpisani Josip Horvat, posestnik v Dornavi, obžalujem, da sem žalil dne 18. avgusta t. l. gospoda Franca Čuša, posestnika in sódnega cenilca v Dornavi; in preklecujem vse žalitve ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od sodnega zasledovanja.

Horvat Josip.

Najboljši bakreni kotli

za žganjekuho, vsake vrste se dobe pri

Maks Weiss, prvi bakrokotlar prodajalna Ljubljana, Sv. Petra c. 33, lastna delavnica Planinska cesta 168 Ljubljana VII.

Razno.

»Kmetijski koledar« za leto 1925 je dotiskan in se dobi pri novostanovljeni »Kmetijski tiskovni zadrugi« v Ljubljani, Janez Trdinova ulica št. 8 (urad Zveze slovenskih zadrug). Mehko vezan stane 10 Din, trdo vezan 15 Din. Vsebuje med drugim sledeče razprave: O umetnih gnojilih in njihovi uporabi (inž. Jakob Turk); Pridelovanje lucerne (drž. mlek. inštruktor A. Pevec); Travništvo (inž. Jakob Turk); Osuševanje travnikov (inž. J. Hočevar); O bistvu izboljševanja planinskih pašnikov (inž. J. Zidanšek); Precepimo nerodovito sadno drevje! (prof. Prijol); Vinogradništvo (ravn. Skalický); Kletarstvo (višji kletarski nadzornik Gombač); Črtice iz živinoreje (inž. J. Zidanšek); Stiri poglavja iz mlekarstva (drž. mlek. inštruktor Pevec); Čebelarstvo pismo (nadsvet. Bukovec A.); Prva pomoč v hlevu (dr. Janko Rajar); O zložbi (komasaciji kmetijskih zemljišč) (okr. glavar dr. Spiller-Muys); Agrarne operacije v Sloveniji (dr. Spiller-Muys); Električna v gospodinjstvu in kmetijstvu (inž. V. Turnšek); Ribarstvo v Sloveniji (dr. A. Munda); Našim porotnikom v bodrilo (vseučilišni profesor dr. Metod Dolenc); O vojaški službi (dr. D. Marušič); Naše kmečke občine (dr. Riko Fux); Najvažnejše določbe novega taksnega in pristojbinskega zakona za našega kmetovalca (notar Stevo Šink); Tršarina na žganje (M.); Naše kmetijsko šolstvo (dr. A. Pirjevec); Državna podkovska šola na Selu pri Ljubljani (T.); Prva pomoč v nezgodah (dr. J. Arko). — Ze po teh podatkih se vidi, da ima »Kmet. koledar« prvovrstne sotrudnike in zelo zanimivo in poučno vsebino. Koledar ima žepno obliko. Naročniki naj vpošljejo denar vnaprej. Razpečevalci dobe nagrado in naj se vsakdo, ki bi hotel razprodajati »Kmet. koledar«, čimprej javi »Kmetijski tiskovni zadrugi« v Ljubljani, Janez Trdinova ul. 8 in naj obenem navede, koliko izvodov mu je treba poslati. Koledar se bo dobil tudi v nedeljo, 7. t. m. dopoldne pri vходу v veliko dvorano Narodnega doma v Ljubljani in na kmečkem prazniku na Bledu.

Sokolsko društvo v Radovljici priredi svoj redni telovadni nastop v nedeljo, dne 7. septembra t. l. Po vlaku ob 15. uri se vrši spreved članstva od kolodvora na telovadišče. Ob 16. uri telovadni nastop, po nastopu ljudska veselica v Sokolskem domu. Sodeluje Sokolska godba z Jesenic. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Za polhovgrajske ponesrečence so darovali: Lovro Telban, Podjelovo brdo, 100 Din; krajevna organizacija Št. Jernej 150 Din. — Pomagajte tovarišem v nesreči!

Državna realna gimnazija v Ptuj. Sprejemni izpit za prvi razred bo v petek, 12. septembra 1924 in sicer od 8. do 9. vpisovanje za sprejemni izpit.

Ilirska posojilnica

Ljubljana

Kralja Petra trg št. 8/1.

sprejema hranilne vloge po 8 %.
Večje in stalne vloge do 12 %.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa so

JOSIP PETELINC-a
LJUBLJANA

(blizu Prešernovega spomenika ob Ljubljani)

znamke GRITZNER in ADLER za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo v vseh opre-mah, najnižja cena, 10letna garancija.

Pouk v vezenju, krpanju perila in nogavic dobe kupci strojev brezplačno. Istotam igle, olje, posamezni deli za stroje in kolesa. Sprejemamo tudi popravila.

od 9. do 11. pismeni izpit iz slovenščine in računstva, popoldne od 14. dalje pa ustni izpit. Prinesti je treba zadnje šolsko izpričevalo in krstni list. Sprejem v ostale razrede (II. do VIII.), kakor tudi repetentov v I. razred bo v soboto, 13. septembra 1924 od 10. do 11. Ponavljalni izpiti se vrše od 1. do 12. septembra, redni pouk pa se začne v ponedeljek, 15. septembra 1924. — Komljanec, ravnatelj.

Uvodni pojmi modernega bančništva in borznitva. Izšla je knjižica s tem naslovom, ki jo je po prof. na visoki šoli za svetovno trgovino dr. iur. & dr. phil. & dr. rerum politicarum Granichstaedten-Czervi za naše razmere priredil in z ozirom na ravnokar ustanovljeno ljubljansko borzo dopolnil dipl. agr. A. Jamnik. V lahki, poljudni obliki in z mnogimi praktičnimi primeri podaja knjižica mnogo vsakemu trgovcu, obrtniku, kmetovalcu, sploh vsakemu podjetniku, dijaku trgovskih učnih zavodov, in vsakemu manjšemu kapitalistu prepotrebne nauke. Knjižica obsega 192 strani; njena vsebina je: uvod, glavni dobitki, umetnost naložbe kapitala, temeljni pojmi za razumevanje borznitva, obisk na borzi, tajnost bogastva, menica, ček, od česa živijo banke (depozitni, kontokorentni, akceptokreditni, diskontni in eskomptni, lombardni, ustanovljajni in emisijski, komisijski, menjalniški, devizni, hipotečni in razni drugi posli), za kulisami bančništva, razne zanimivosti iz denarnega prometa, bankovci, banka in borza, borza in država, banka in narodno gospodarstvo, banka in hranilnica, banka in industrija, banka in država, praktični nasveti za naložbo kapitala in za špekulacijo, zagonetka premijskih poslov, prolongacijski posli, kontremine, blagovna ali produktna borza, tolmač tehničnih izrazov. Je to edino in prvo delo svoje vrste med Slovenci. Knjižica je zelo praktična in poceni ter jo vsakomur najtopleje priporočamo. Stane 20 Din s poštnino vred. Naročila in denar je vpošiljati na g. dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Knafljeva ulica št. 15/I.

Jedno savršeno sredstvo protiv reumatizma. Premda je lek Radio-Balsamica dr. Rahlejeva radi svog brzog, lakog i potpunog lečenja reumatizma veoma dobro poznat ne samo u našoj državi već i u inostranstvu, imade kod nas još mnogo bolesnika, koji boluju od reumatizma, pa im se sada daje prilika, da se mogu potpuno izlečiti, jer je Radio-Balsamica priznat od svih svetskih medicinskih autoriteta kao najbolje i jedino sredstvo protiv svih vrsta reumatizma. Lek dr. Rahlejeva apsolutno je neškodljiv sru, te ima i tu prednost da veoma brzo deluje neostavljajući nikakvih tragova ni na koži ni na organizmu. Reumatizam, koji više godina traje, može da se izleči sa 2 do 3 flašice toga znamenitog leka. Za izradu i prodaju leka Radio-Balsamica otvorio je dr. Rahlejev modernu laboratoriju u Beogradu, Kosovska ulica broj 43.

Gospodarstvo.

IZRASTKI V NAŠI DENARNI ORGANIZACIJI.

V zadnjem času se trumoma ustanavljajo v Ljubljani različne hranilnice in posojilnice pod začrtno firmo. Delajo blestečo reklamo in ponujajo velike obresti.

To so zavodi, ki ne nudijo skoraj nikakih garancij in ki predstavljajo malo število različnih trgovcev, ki nimajo druge kredita in se skušajo rešiti s tem, da z donečo reklamo in lepo firmo lovijo od nepoučenega ljudstva denar ter na ta način pridejo ceneje do sredstev za svoje obrate. To

so poskusi na tuji koži, ki morejo začasno uspeti, da v slučaju nesreče tem škodljivejši uplivajo na celo narodno gospodarstvo, posebno pa na dober glas pravega združništva, ki se ga je vpostavilo z dolgotrajnim nesebičnim delom in požrtvovalnostjo.

Ne glede na to, da množica denarnih zavodov v enem samem kraju ne odgovarja resničnim gospodarskim potrebam, ampak samo cepi naše itak šibke gospodarske sile, je treba nasproti tem novim zavodom zlasti zato pozornosti, ker je njih jamstvo omejeno in ker se pečajo tudi z riskantnimi trgovskimi posli.

Poročilo hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov v Savinjski dolini. Množina, po že večinoma končanem obiranju srednje zgodnjega hmelja zaostaja precej za ono minuloga leta. Hmelj je fine kakovosti, večinoma enak po obliki in zadovoljiv po barvi. Pozni hmelj je pa vsled peronosporne popolnoma odpovedal; le mali del te vrste se bo obral in daje pridelek nedopadljive barve. Naša poprejšnja cenitev letošnje množine, 12.000 stotov, se vsled neugodnega uspeha pri obiranju zmanjša za najmanj 2000 stotov.

Mlekarski tečaj. Po načrtu, ki ga je napravil g. mlekarski instruktor Pevec, naj bi se bodoče zime vršila dva osemtedenska tečaja in sicer osemtedenski sirarski tečaj v Bohinju, predvsem za bohinjske sirarje in osemtedenski splošno-mlekarski tečaj v parni mlekarni v Dolskem pri

Ljubljani za mlekarje. Pogoji za sprejem na tečaj je vsaj polletna praksa v kaki mlekarni. Zato naše mlekarske zadruge že danes opozarjamo, da sprejmejo v službo mlade moči, mlekarski naraščaj, da jih bodo mogle potem poslati na mlekarski tečaj. Vsa preskrba udeležencev na tečaju bo brezplačna. — Polovica udeležencev obeh tečajev bo iz Srbije. Prijave za obiskovanje tečajev sprejema oddelek za kmetijstvo v Ljubljani.

»Panonija«, osrednja gospodarska zadruga v Mariboru, opozarja ponudnike jabolk, naj vedno prinesejo s seboj vzorce, ko pridejo ponujati jabolka. Zadruga naznanja, da je sedaj rana jabolka težko prodajati, ker konkurirajo ona južnih krajev. Za poznejša jabolka bode boljše. Vodstvo zadruge je storilo vse, da bode za jesenska jabolka dovolj odjemalcev. Zadruga ima svoje prostore v Mariboru, Meljska ulica 12 na dvorišču (prej Orient).

Vrednost dinarja stalno raste, čim bolj gremo v jesen, torej v najživahnejšo izvozno dobo. Za en dinar se dobi 903 do 907 avstrijskih kron; za 100 dinarjev dobimo 28 lir 60 centezimov do 28 lir 80 centezimov ali 43 čeških kron. Dolar stane okroglo 78 dinarjev.

»Sprejemanje pripravnikov v finančno kontrolo. V finančni kontroli v Sloveniji je popolniti večje število pripravniških mest. Pogoji za sprejem so določeni v členu 36. zakona o organizaciji finančne kontrole (Uradni

list št. 109 iz leta 1922). Podrobne informacije prejmejo prosilci pri Oddelkih finančne kontrole.

Posestvo s poslopijem naprodaj.

Na posestvu se redita dve kravi in nekaj svinj. Hosta z mehkim lesom v št. Vidu pri Planini, Stajersko. Cena ugodna. Poizve se pri Uršuli Godiel, št. Vid št. 18, pošta Planina, Stajersko.

TISKARNA „MERKUR“

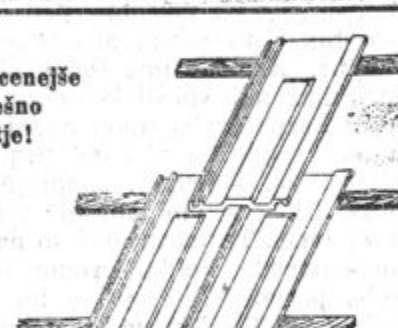
Trg.-ind. d. d. LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, poselnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 332
Račun pri pošt. ček. zavodu št. 15.108

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne d. d.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.
preje
VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini — takoj dobavno — najboljše preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezoma kakor tudi bobrovcev (biber) in sidne opeke. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

„JUGOMETALIJA“, Ljubljana izdeluje vse vrste bakrenih kotlov, nadalje vseh vrst kleparske, ključavničarske in vodovodno-inštalacijske dela.

JUGOMETALIJA
SPLOŠNA KOVINSKA INDUSTRIJA

Znižane cene. Točna in solidna postrežba.

Kolodvorska ul. 18.

Kupci pozor!
Posestva, hiše, vile, mlina, žage po ugodnih cenah prodaja
K. Troha
MARIBOR, Slovenska ulica 2

la bukovo oglje
dobro žgano, popolnoma suho in vilano ter brez primesi kupuže za takojšnjo in poznejšo dobavo v vagonih dobavah družba Carbonaria, Kočevje.

Ista prevzema vsako količino dobrega blaga ter ga plačuje vedno po najvišjih cenah. Ponudbe prosimo zaeno z navedbo razpoložljive količine, cene in dobavnega roka na naslov: Družba Carbonaria, Kočevje

Prvovrstne **kose**
belo brušene in naravno sive 60 cm, 65 cm, 70 cm in brusne kamne nudi po najnižjih cenah
„EKONOM“
O. G. S., LJUBLJANA.
Kolodvorska ul. št. 7.

Priporočamo trdko
Josip Petelinc,
Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika ob Ljubljani.)
NAJCENEJŠI NAKUP

nogavic, žepnih robcev, brisalk, klota, belega in rjavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebnih za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in brivce, škarje za krojače, šivilje in za obrezovanje trt. Na veliko in malo.

Ceneno češko perje!
1 kg sivega, opuljenega perja 70 Din, na pol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 120 in 150 Din, mehko jak puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljate carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in nevršče vzame nazaj. Naročila samo na Benedikt Sachs, Lobež št. 70 pri Planu, Češkoslovaška. Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

Zahtevajte pri vseh trgovcih na deželi in kupujte manufakturno blago od stare leta 1885 ustanovljene trdkke
CROBATH FRANC, KRANJ
d. z o. z.
manufaktura na debelo in drobno.
Predno kupite drugje, pripravite se znova o cenah in izbranih vzorcih prvovrstnih tovarov. — Trgovcem damo najmanjše količine po prvih cenah na debelo.

»SALONIT«
se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in barvah.

Dolgoletno jamstvo jamči za izborno kakovost.

»SALONIT«

je za pokrivanje streh in izoliranje sten proti vlagi najboljši material sedanosti, kateri se uporablja širom cele Evrope. — Proračune, kataloge, cenike in navodila pošilja brezplačno: »Split« d. d. za cement Portland, Ljubljana.

KREPČAJTE
otroke in bolnike z „Juhanom“!

Prometni zavod za premog D. D. V LJUBLJANI
prodaja premog
IZ SLOVENSKEH PREMOGOVNIKOV
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
INOZEMSKI PREMOG IN KOKS
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete
NASLOV:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/II.

1 meter domačega platna
da tovarna ŠINKOVEC, Grosuplje, za 2 kg prediva ali 14 kg godenega oziroma 20 kg surovega lanišča.

V lastnem interesu
pazite, da dobite vedno davno preizkušeni »Pravi: FRANCKOV: kavni pridatek« v zabojčkih in ne kako ponaredbo. — Na novi, rjavomodro-beli etiketi se posebno jasno izražajo glavni znaki, a to so: ime »Frank« in »kavni mlinček«. — »Pravi: FRANCK: z mlinčkom« zboljšuje in pocenjuje vsako kavo!

LJUBLJANSKA POSOJILNICA r. z. o. z.
V NOVOPREUREJENIH PROSTORIH
MESTNI TRG št. 6 V LJUBLJANI MESTNI TRG št. 6
obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po
8%
Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbo proti poroštvo in proti zastavi.

PORTLAND-cement
iz »Split«
najboljše kakovosti in po najnižji ceni v zalogi pri
„EKONOM“
Kolodvorska ulica št. 7.
Za kakovost cementa prevzame tovarna popolno odgovornost.

Kupujte „Kmetijski koledar“!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

Brzjavi: Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi). Telefoni: TRGOVSKA. Kapital in rezerve Din 18.500.000.—. 139, 146, 458.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

EKSPozITURE: Konjice, Meža - Dravograd